

ΙΜΠΡΑΧΗΜ-ΜΠΕΝ-ΜΕΧΔΗ

Ο ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΑΡΑΨ ΑΟΙΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ Σ. ΜΠΛΟΝΤΕΛ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Ὁ κ. Μπλοντέλ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Ἰσφαχα-
νῆ εἰσδύει εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ διασήμου καλλιτέχνου καὶ
ἐξετάζει τὰς προνομίους μαθητρίας τοῦ οικογενειακοῦ τού-
του ὀδείου. Εὐρίσκει ἐν πρώτοις θελκτικὴν τινα ψυδιογνομίαν,
τὴν τῆς ὀνομασθείσης ἡδὴ Σαρυάχ, ἥτις καὶ αὐτὴ αὐτὴ ἀπέδωκε
οὕτω μεγάλῃ καλλιτέχνῃ, ὥστε υἱὸς τοῦ χαλίφη, ὁ Ἰμπν-Μου-
τάζ, ἔγραψε μονογραφίαν περὶ αὐτῆς. Καταγομένη ἐξ οικογε-
νείας μιγάδος, ἐγκατεστημένη ἐν Βασόρα, ἐπωλήθη ἡ τάλαινα
παῖς ὡς δούλην πρῶτον μὲν εἰς τινα ἀριστοκράτιδα δέδωκεν,
εἰτα δὲ ὑπὸ ταύτης τῷ Ἰμπραχίμ. Οὗτος, μαθὼν ὅτι ὁ ἀντιζηλὸς
αὐτοῦ Ἰσῆακ εἶχεν ὑποχωρήσει πρὸς τῆς τιμῆς τῶν τριακοσίων
δηνარიῶν, ἠγόρασε τὴν νεάνίδα ἄνευ διαπραγματεύσεων καὶ ἐδί-
δαξεν αὐτὴν διὰ τῆς Ραῖκ, τῆς ἀρίστης αἰδοῦ τοῦ γυναικωνί-
του αὐτοῦ. Μετὰ σπουδὰς ἐνὸς ἔτους ἐπέτρεψεν ἐπὶ τὸ κακεν-
τρεχέστερον τῷ Ἰσῆακ ν' ἀκούσῃ αὐτῆς ῥαυδοῦς, εἴτε δὲ τῷ
καταγορευθέντι πρὸς τὸ ἴσος αὐτῆς ξένῳ αὐτοῦ: «Ἡ δούλη
αὐτὴ πωλεῖται· ἀντὶ πόσου ἀγοράσεις αὐτήν;—Τριςχιλία δηνάρια
δὲν θὰ ἦσαν ὑπερβολικὴ τιμὴ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰσῆακ.—Δὲν ἀναγνω-
ρίζεις λοιπὸν αὐτήν;—Ὁχι τῇ ἀληθείᾳ.—Λοιπὸν, φίλτατε, δέ-
δωκεν ἀριστοκράτις ἡδελεὲς νὰ σοὶ πωλήσῃ ταύτην ἀντὶ τριακοσίων
δηνარიῶν καὶ ἀπληξίως αὐτὴν ἀπαντήσῃς. Ὁ Ἰσῆακ παρέμει-
νεν ἄναυδος. . . Ἡ Σαρυάχ εὐαρέσκειαν μόνον εἶχε νὰ ἐκφράσῃ
ἐπὶ τῇ περὶ αὐτῆς μερίμνῃ τοῦ πρώτου αὐτῆς κυρίου. Τῆς μου-
σικῆς ἀνατροφῆς αὐτῆς ἐπεμελήθη λεπτομερέστατα, μετὰ το-
σαύτης δὲ ἀδρόντης προσεφύετο πρὸς τὴν μαθήτριαν, ὥστε
πολλάκις πλέον ἢ ἐκατοντάκις ἐπανελάμβανεν αὐτὴ τὰ δύσκο-
λα χωρία, θυγατέρα δὲ αὐτοῦ προσηγόρευεν αὐτήν, πρᾶγμα ἄλ-
λως τε, ὅπερ ἐπέτρεπεν αὐτῷ ἡ ἡλικία αὐτοῦ. Ἄν κατὰ τὴν διάρ-
κειαν τοῦ μαθήματος περιέπιπτεν εἰς σφάλμα, ἡ τιμωρία ἦν
ὀρθοστασία αὐτῆς κατὰ τὸ ἴσος, ἐν ὑποτροπῇ δὲ τὴν ποιῆν
ἐδέχετο ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ταλαίνης Ραῖκ, τῆς ἐπιτετραμμένης
τὴν προγυμνασίαν αὐτῆς. Περὶ τῶν προόδων αὐτῆς ἐπαρκῆ
ἡδεῖαν παρέχει τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον, ὅπερ διηγεῖται ὁ Μω-
χαμέτ, ἀρχαῖος δεσμοφύλαξ τοῦ Ἰμπραχίμ, γενόμενος εἰτα μα-
θητὴς αὐτοῦ: «Ὁ Ἰμπραχίμ-μπέν-Μεχδὴ μὲ παρεκάλεσε νὰ με-
ταβῶ παρ' αὐτῷ· τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μου'τα-
δέμ. Ἐύρον αὐτὸν μόνον ἐν τῇ αἰδοῦ αὐτοῦ· ὅπισθεν τοῦ πα-
ραπετάσματος παρῶν ἡ Σαρυάχ. Προσεκάλει με νὰ καθίσω
καὶ μοι λέγει: «Ἡ δούλη μου Σαρυάχ ἐξέμαθεν ἄρτι μέλος, ὅπερ
» τὰς ἡμέρας ταύτας συνέθεσα, δυσχυρίζεται δὲ ὅτι ἴδει αὐτὸ
» κάλλιον ἑμοῦ. Ἡ γνώμη μου δὲν εἶναι τοιαύτη. Ἀπεφασίσαιμεν
» ὅπως γείνης κριτὴς μεταξὺ ἡμῶν, ἀφ' οὗ πρότερον ἀκούσῃς ἐκα-
» τέρου τρις ἐπαναλαμβάνοντος τὸ ἴσος». Παρὰ πᾶσαν τὴν τέ-
χνην τοῦ διδασκάλου ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογῇ ὅτι ἡ μαθήτρια
ὑπερέβαλλεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ τεμαχίου τούτου καὶ
ν' ἀπονεύω αὐτῇ τὸ ἄθλον τοῦ ἀγῶνος. Ὁ ἡγεμονίδης ἀπεδέχθη
τὴν ἀπόφασίν μου μειδιών καὶ με ἠρώτησεν: «Εἰς πόσον ἐκτιμᾷς
» τὴν νεάνίδα ταύτην;» Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἀγνοῶ ὅποιον ζήλο-
τυπίας αἰσθημα μοὶ ἐνέπνευσε ψεύδος. «Εἶναι ἀξία 100,000 δι-
» χέμ (70,000 φρ.), ἀπεκρίθην.—Ἀοιδὸς ὑπερτέρα μου 100,000 δι-
» χέμ, ἀνέκραγεν ὁ Ἰμπραχίμ· εἶσαι τρελλός, θεοκατάρατε». Καὶ
ἄνευ ἄλλης φιλοφρονήσεως μὲ ἀπέπεμψεν. Ἀποδιυρόμενος δὲν ἠ-
δυνήθην νὰ μὴ εἰπῶ αὐτῷ: «Μὲ ἀποδιώκεις, Ἰμπραχίμ· ἔστω!
» Ἀλλὰ γινώρισον καλῶς ὅτι οὔτε σύ, οὔτε ἡ δούλη σου θὰ εὐδο-
κμήσῃ ποτε! Πολὺ μετὰ τὴν σκηνὴν, ἣν ἐξέθηκα, ὁ χαλίφης
Μου'ταδέμ ἐτέλει ἐορτὴν ἐν τῷ Πύργῳ τῆς Νυκτός, ἐν τῷ δάσει
δὲ αὐτοῦ **Βεζιρνέ**. Προσεκλήθην εἰς αὐτὴν μετὰ τοῦ Μουχαρίκ,
τοῦ Ἀλαδουὰ καὶ ἄλλων τεχνιτῶν. Εὐρομεν τὸν ἡγεμονὶ πίν-
νοντα· πρὸ αὐτοῦ ἔκειντο τρία ποτήρια, ἐν ἀργυροῦν πλήρες δη-

ναρίων, ἐν χρυσοῦν πλήρες διρχέμ καὶ ἐν κρυστάλλινον πεπλν-
ρωμένον ἡλέκτρον. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ κερδήσωμεν τὰ θαυμάσια
ταῦτα ἄθλα ἐνετείναμεν ἐν τῷ ἴσῳ πᾶσαν τὴν περὶ τὴν ὥδι-
κὴν τελειότητα ἡμῶν. Ἐν τούτοις ὁ Μου'ταδέμ παρέμενεν ἀπα-
θής, ὅτε αἰθνης ὁ εἰσηγητὴς ἠγγελε τὸν υἱὸν τοῦ Μεχδὴ. Οὗτος,
προσεκλήθεις ὑπὸ τοῦ Μου'ταδέμ, μετὰ χαριέστατον δὲ προσεί-
μιον, ἦδεν ἴσος ὑπ' αὐτοῦ μεμελοποιημένον καὶ διεσκέδαε τὰς
μελαγχολίας τοῦ χαλίφου, ὃς ἐφιλοφρονήσατο τὸν αοιδὸν καὶ
ἐπέτρεψεν αὐτῷ αὐτὸς νὰ ὀρίσῃ τὴν ἀμοιβήν του. Ὁ Ἰμπραχίμ
ἠτιήσατο τὸ μετὰ τῶν δηνარიῶν ποτήριον, ὅπερ καὶ ἐχορηγήθη
αὐτῷ. Τότε ἴδει ἕτερον ρεμβασμὸν μετὰ μείζονος ἢ τὸ πρὶν ἐπι-
τυχίας, τὸ μετὰ τῶν διρχέμ δὲ ποτήριον ἀμείβει τὴν τέχνην αὐ-
τοῦ. Ἡ ἀπογοήτευσίς ἡμῶν ἀθήκετο εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς,
ὅτε ἤρξατο τρίτον μέλους ἐπὶ τῶν ἐπῶν τοῦ Ἀμπᾶς, υἱοῦ τοῦ
Ἀχνέφ. Ἡ ἐπιτυχία ἦν ἐξαισία· ὁ χαλίφης δὲν ἠδύνετο νὰ κρα-
τήσῃ ἑαυτοῦ· ἠγείρετο, ἐκάθητο αὐθις καὶ ἀπένευε τὰ κολακευ-
τικώτατα ἐγκώμια πρὸς τὸν καλλιτέχνην. Ἐπὶ τῇ αἰτίσει αὐτοῦ
ἀπένευμεν αὐτῷ τὸ τρίτον ποτήριον, τὸ περιέχον τὸν ἡλέκτρον.
Τοῦ χαλίφου ἀπελθόντος, ὁ Ἰμπραχίμ περιτυλίσσει ἐπιμελῶς
τὰ τρία ποτήρια ἐν μεταξίνῳ χειρομάκτρῳ, κλείει τὸν φάκελλον,
ἐπιτίθεται τὴν σφραγίδα καὶ δίδει αὐτὸν τῷ ὑπηρέτῃ αὐτοῦ. Κά-
ταβαίνομεν ὁμοῦ· τιθέμενος τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἀναβολέως, στρέ-
φεται πρὸς με καὶ «Φίλτατε Μωχαμέτ, μοὶ λέγει, δὲν ἰσχυρίσθης
ἡμέραν τινὰ ὅτι οὔτε ἐγώ, οὔτε ἡ δούλη μου θὰ εὐδοκμήσωμεν
εἰς τι; Ἐν τούτοις. . . Καὶ ἐδείκνυέ μοι τὸν πολύτιμον φάκελ-
λον. Ἐκυψα τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπῆλθον γογγύζων».

Ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὴν αοιδὸν Σαρυάχ, συγκεφαλαιοῦσαν, οὐ-
τως εἰπεῖν, ἐν ἑαυτῇ τὸ μουσικὸν δόγμα καὶ τὴν τελείαν διδα-
σκαλίαν τοῦ διδασκάλου αὐτῆς. Ὁ Ἰμπραχίμ κατὰ τινα νόσον,
ἥτις μικροῦ δεῖν κατέπεμπεν αὐτὸν εἰς τὸν ἴδον, καταλήθεις
ὑπὸ θρησκευτικῶν ἐλέγχων, ἐξέφραζε τὴν λύπην αὐτοῦ ἐπὶ τῷ
ὅτι ἠγάπησε τέχνην οὕτω βέβηλον καὶ κατέλιπε τοσαῦτα μνη-
μεῖα τῶν ἐγκοσμίων αὐτοῦ κλίσεων. Τὴν ὑπὸ τῆς ὀδύνης ἀπο-
σπασμένην ὁμολογίαν ταύτην ἀκούων τις τῶν οἰκείων, λέγει αὐ-
τῷ: «Εἰς τρανωτέραν ἀπόδειξιν τῆς εὐλαβείας τῆς μετανοίας
σου διατί δὲν πυρπολεῖς πάντα τὰ μουσικὰ τετράδιά σου? » Ὁ
ἀσθενὴς ἀπεκρίθη ἀνεγείρων τὴν κεφαλὴν: «Πόσον ἀνόητος εἶ-
» δαι ὅταν πυρπολῇς πάντα, τί γεννιέται ἡ Σαρυάχ; Πρέπει νὰ
πυρπολῇς καὶ αὐτὴν ὁμοίως, ἀπὸ μνήμης γινώσκουσαν πᾶν ὃ τι
τὰ τετράδια ταῦτα περιλαμβάνουσιν? »

Ἀλλ' ἡ διάσπμος αὐτὴ ἀριστοτέχνῃς δὲν ἀπετέλει τὸν μόνον
κόσμον τοῦ ἀπὸ τῶν βεβύλων ὁμμάτων ἐπιμελῶς κρυπτομένου
τιμήματος τούτου τῆς οικογενειακῆς ἐστίας τοῦ Ἰμπραχίμ. Τῇ
Σαρυάχ συνῆδον ἡ συνέπειζον καὶ ἄλλαι νεάνιδες ἀξίαι μνείας,
οἷαι π. χ. ἡ Μοα'μα'μάχ, συνοδεύουσα τὸ ἴσος αὐτῆς διὰ τοῦ
πλαγιαυλοῦ, ἡ Σαδοῦφ, ἥς ἡ καλλονὴ εἶχε κυριεύσει τῆς καρδίας
τοῦ διδασκάλου εἰς τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἐξεγείρῃ τὴν ζήλοτυπίαν
τῶν ἀντιζηλῶν αὐτῆς, ἡ Μεκουννάχ, ἐπιτετραμμένη τὰ τοῦ οἰνο-
χόου καὶ κεκτημένη τὸ προνόμιον νὰ πληροῖ τὸ προσφιλὲς τῷ
Ἰμπραχίμ κύπελλον, τὸ ὑπ' αὐτοῦ **μικρὰ λίμνη** καλούμενον,
ὅπερ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔθραυσε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του,
λέγων ὅτι οὐδὲν ἀνθρώπινον στόμα εἶναι ἀξίον νὰ ἄρῃται αὐτοῦ.

Ἀνευλαβείας ἀποβαινούσης τῆς περαιτέρω παρατάσεως τῆς
εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ οἴκου τοῦ ἀριστοτέχνου ἐπισκέψεως,
μεταβαίνομεν ἐπὶ τὰς σχέσεις τοῦ Ἰμπραχίμ πρὸς τοὺς διαπρέ-
ποντας συγχρόνους αὐτῷ μουσικοῦς. Ὡς εἵπομεν ἡδὴ ἀρχόμε-
νοι, ὁ Ἰμπραχίμ, ὡς καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν καλλιτεχνῶν, ἦν νευ-
ροπαθής, χαρακτῆρος εὐερεθίστου, λίαν δὲ ζήλοτυπος πρὸς τοὺς
ὁμοτέχνους αὐτοῦ. Ὁ Ἀλαδουὰχ, ἐπιτιθόμενος μουσικῶς, ὃν οἱ
βιογράφοι τάσσουσιν ἐν τῇ αὐτῇ τῷ Μουχαρίκ τάξει, εἶχε κατὰ
τὸν υἱὸν τοῦ Μεχδὴ ἀσύγγνωστόν τι ἐλάττωμα, ὅτι ἦν μαθητὴς
τοῦ Ἰμπραχίμ Μοδούλν, ἀρχηγοῦ σχολῆς, ἀποροριπτούσης τὰς

- 1) Agani, τ. IX, σελ. 58.
- 2) Πρόκειται περὶ τῆς συλλογῆς τῶν ἐπῶν, ἐφ' ὧν τὰ μέλη ἐφηρ-
μόζοντο, καὶ ἄτινα συναδεύοντο ὑπὸ βραχειῶν τινῶν μουσικῶν ἐνδεξίμων.
- 3) Agani, τ. IX, σελ. 65.
- 4) Ἐκτενέως τὰ περὶ τούτων ἐκτιθενται ἐν Agani τ. IX, σελ. 64
καὶ 73.
- 5) Εἰς τῶν ἀρετῶν τῷ χαλίφῃ ἔμιν αοιδῶν, νὰ ἀπολαύσῃ

μουσικᾶς θεωρίας τοῦ πρίγκιπος, ἀναγνωρίζουσας δὲ αὐτῷ μόνον εὐάρεστον ἀρετὴν αἰδοῦ. Ὁ μουσικὸς οὗτος, ἐπὶ πολὺ διατελέσας μακρὰν τῆς αὐλῆς τοῦ Ἑμίν, ἐνεφανίσθη ἐν αὐτῇ ἡμέραν τινά, καθ' ἣν παρῖν αὐτόθι καὶ ὁ Ἰμπραχίμ, «Πάτερ τοῦ Χασάν, ἔρωιᾷ αὐτὸν οὗτος, ἐμελοποίησάς τι νεώτερον ἀπὸ τῆς τελευταίας συναντήσεως ἡμῶν ;—Μάλιστα, πρίγκιπι, δύο ᾄσματα». Ἐπὶ τῇ γενομένῃ δὲ αὐτῷ προσκλίνει ἄρχεται ὧδε (φαιδρὸν [allegro] βαρύνον):

«Δύο ἔχω ἐν ἐμοὶ διάνοιχα φθεγγομένης καρδίας. Ἡ μὲν μοὶ λέγει: Ἀπόλαυσον τῶν θελημάτων τῆς Λεϊλᾶ, λάβε ὃ τι ἡ ἡπιότης αὐτῆς σοὶ χορηγεῖ.

» Ἡ ἐτέρα δὲ παραινεῖ: Σύνεχε καὶ μετρίαζε τὸν ἔρωτά σου· μὴ οἴπτε τὴν ζωὴν σου πρὸ τῶν ποδῶν τῆς περιφρονοῦσας σε».

»Ὁ Ἱμπραχὴμ, ἀκούων τῆς σοφῆς ταύτης ἐκτελέσεως, ὠχρίσθ, δάκνει τὰ χεῖλη ὑπὸ ζήλοσυπίας, οὐδὲν δ' εὐρίσκων τὸ μεμπτὸν ἐν τῷ ᾄσματι, κατακρίνει τὰ ἔπη. «Τῇ ἀληθείᾳ, λέγει, ἡ ὥραία σου Λεῖλᾶ θὰ ἦτο ἀπαλὴ ὡς ἰάνθινον παχύμυρον». Τοῦ αἰδοῦθ διωπῶντος ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν θέσιν τοῦ οὐτω δυσμενῶς φιλοφρονουμένου αὐτόν, ὁ Ἱμπραχὴμ ἐπάγεται: «Ἰδωμεν νῦν καὶ τὸ δεύτερον μέλος. Ὁ Ἀδαυᾶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου ᾄδει τὰ ἐπόμενα ἔπη, γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Χατὲμ-Ταγῆ:

«Μάθε τοῦτο, ὦ Οὐμ-Μαλέκ, ὅτι ἂν δύο τινὰ μόνα κατεῖχον
» ἐν τῷ κόσμῳ, τὸ ἔσθωρον τούτων θὰ ἐπίθετο εἰς τὴν διαθεσὶν τοῦ
» ξένου μου.

» Ἀλλὰ καὶ μόνον ἐν πράγματι ἂν ἐκεκεκτήμην, καὶ τοῦτο
» θ' ἀνῆκε τῷ ὑπὸ τῆς στέγης μου προστατευομένῳ».

» Ἡ ἐπιτυχία τοῦ δευτέρου ἄσματος ἐπέτεινε τὸ πείσμα τοῦ Ἱμπραχὴμ καὶ ἐνέπνευσεν αὐτῷ τήνδε τὴν ὑβριστικὴν ἐρώ-
τησιν : « Πάτερ τοῦ Χασάν, ἂν εἶχες δύο γυναῖκες, θὰ διενέμεσθ
ὡς αὐτὼς αὐτὰς μετὰ τοῦ ξένου σου ; » Ὁ Ἀλαβυάχ ἠρυσθίασε
καὶ οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ ἐνδομύχως οἱ τῆς σκηνῆς ταύτης
μάγιστρος ἀπεδοκίμασαν ἐκεῖνον, ὃς ὑβρίζεν, ὅτε ὤφειλε νὰ ἐπι-
κροτῇ.

» Ἄν οὕτως ολίγην ἐπιείκειαν ἐπεδείκνυε πρὸς τοὺς μουσικοὺς, ὧν ἡ τέχνη ἐπεσκίαζεν αὐτόν, κατὰ μείζονα λόγον ὁ σκωπτικὸς οἰδτρος αὐτοῦ ἀπέβαιναν ἀνηλεὲς πρὸς τοὺς τεχνίτας τοῦ ἄσθενοῦς ψύλου. Διαπρεπὴς τις ἐρασιτέχνης εἶχεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ ᾠοῖδόν, ὀνομαζομένην Διψάκ, κόρην χαριεστάτην, πεπρωτισμένην δὲ ὑπὸ φωνῆς γοιτευτικῆς. Ἡ Διψάκ δὲν ἔθεωρεῖτο ὡς ἀπάνθρωπος, ἐδέχετο δὲ ἀδιακρίτως τὰ συγχαρητήρια τῶν θαυμαστῶν αὐτῆς. Τοῦτο ἥρκει, ὅπως οἰζύνῃ τὸ καυτήριον τοῦ ἡγεμονίδου, ὥραίαν δὲ τινα ἡμέραν ἐν πᾶσι τοῖς λυρικοῖς κύκλοις ὑπὸ διαφανῆς ἀνώνυμον ἐκυκλοφόρησε σατυρικὸν ῥῆμα, ἀρχόμενον ὧδε :

«Ἐπάρατος γύναι, ἡ κρατοῦσα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· θά
• ἔχῃς λοιπὸν πάντα τοὺς ἄνδρας ὡς ἐραστὰς σου;..»

» Η ἱστορία οὐδὲν λέγει περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν, ἐξεδικήθη ἡ ὥραία. Ἰσως ἀνέθετο τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως ἄλλῃ τινὶ ἀοιδῷ, ὀνομαζομένῃ Μπέδλ. Αὕτη εἶχε καταγοιτεῦσαι τὴν αὐλὴν τοῦ Ἐλ-Χαδῆ καὶ τοῦ Ἐμίν. Ἦν ὥραία ἡψηλὴ χρυσόχρους κόρη μετὰ συμπαθητικῆς φωνῆς. Περποικισμένη ὑπὸ καταπληκτικῆς μνήμης, ἀπεμνημόνευεν, ὥς λέγεται, τριακοντακισχίλια ᾄσματα, ἀποδιδόμενου αὐτῇ καὶ τοῦ καταρτισμοῦ συλλογῆς, περιλαμβανούσης δευδεκακισχίλια μέλη. Ὁ Ὑμνηραχὴ εἶχε ζωηρότατα συμπαθῆσαι αὐτῇ, εἰτα δὲ ψυχρανθεὶς ἀπεπακρύνθη· ἡμέραν τινὰ αὕτη ἔρχεται παρὰ τῷ ἡγεμονίδῃ, λαμβάνει καθάραν καὶ ἐπὶ μιᾷς μόνης κλίμακος καὶ ἐνὸς μόνου ρυθμοῦ ᾄδει ἑκατὸν ἀνέκδοτα ᾄσματα. Ὁ Ὑμνηραχὴ ἐξέστη ὑπὸ θαυμασμοῦ· ἐδρά- ξατο πυρετωδῶς τοῦ παραπαιάσματος, τοῦ χωρίζοντος αὐτὸν ἀπὸ τῆς καλλιτεχνίδος, ἀλλ' αὕτη εἶχεν ἐξαφανισθῆναι. Ἐπὶ μικρὸν ἀπεπλάνησε τοὺς ἐξηγηντάς αὐτοῦ καὶ ἐματαιώσε τὰς ἐρυνάς αὐτῶν, τότε δὲ μόνον ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν εὐνοίαν αὐτῆς, ὅτε διεσκεδάσθῃ ἡ πεισμονὴ τῆς καὶ ἐβεβαιώθῃ ὅτι οὐδὲν ἔχει πλέον νὰ φοβῆται ἐκ τῶν ιδιοτροπῶν αὐτοῦ.

(ἸΑκολουθεῖ).

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Ο ΠΑΤΗΡ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμὸν 20).

Z'.

Περὶ τῶν περιηγήσεων τοῦ Ἡροδότου¹.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παντελῶς ἔλλειπουσιν ἀρχαῖαι εἰδησεις· καὶ ἂν αὐτὸς ὁ ἱστορικός δὲν ἐχορήγει ἡμῖν παρεμπιπτόντως πᾶσαν περὶ αὐτοῦ πληροφορίαν, οὐδεμίαν θὰ εἶχομεν ἄλλην εἰδέναι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ παρουσίαν καὶ ἐπίσκεψιν τῶν τόπων καὶ λαῶν, ἔνθα συντελέσθη τὸ μέγα τῶν Μηδικῶν πολέμων δράμα. Πᾶσαν τὴν ἀκμὴν τοῦ βίου καὶ τῶν σωματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων ἀφῆλωσεν ὁ Ἡρόδοτος εἰς ἀποδομίας πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ ἐξέτασιν μακρὰν καὶ πλινσίον κειμένων χωρῶν. Τὸ δ' ἐξαγόμενον τῆς ἐρευνῆς ταύτης ἀποτελεῖ τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο, τὸ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας καλλιεργηθέν, ἐφ' οὗ πύξήθη καὶ πύδοκίμησεν ὡς θαλαρὸν δένδρον, ὅπερ ἱστορικὸν κατέλιπεν ἡμῖν ἔργον, ὡς τὸν τελευταῖον καὶ ὠριμώτατον καρπὸν τῆς ἰσοδίου ἐκείνης ἐργασίας. Ὁ κατὰ τὸ ἐνὸν ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῶν χωρῶν, ἃς ἐπεσκέψθη ὁ ἱστορικός, καὶ τῆς τάξεως καὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐπικεῖρθηκε τὸ ἔργον τοῦτο, ἀποτελεῖ θέμα σπουδαῖον, οὗ ἡ λύσις πολλὰς διαφωτίζει σχέσεις ἐν τε τοῖς καθέκαστα καὶ καθ' ὅλου τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ Ἡροδότου ἔργου.

Ἀνωφελὴς πάντως ἀποβαίνει· καὶ ὡς ματαία ἡ ἐξακριβω-
σις τοῦ ζητήματος πόθεν ὁ συγγραφεὺς ἐπορίσθη καὶ διέθηκε τὰ
μέσα πρὸς τοιαύτην βεβαίως πολυδύπανον ἐπιχειρήσιν. ὥς καὶ
ἂν συνεδύαδεν ἐμπορικὰ συμφέροντα πρὸς τὴν ὁδορὰν ἐπιθυ-
μίαν τοῦ νῆ ἐπισκεφθῆ καὶ ἰδῆ χώρας καὶ λαοὺς ξένους καὶ με-
λετήσῃ τὴν ἱστορίαν αὐτῶν. Ὅτι ὁ ἱστορικὸς ἦτο γόνος οἴκου
γενεῖας διακεκριμένης καὶ δὴ καὶ πλουσίας ὄντῃ ὑπάρχει περὶ
τούτου ἐκ τῆς ἀρχαιότητος περιωθεῖσα ἡμῖν μαρτυρία, τὸ νῦν
ὑποθέσωμεν ὅμως, ὅτι πρὸς ταῖς ἐμπορικαῖς αὐτοῦ ὑποθέσεσι,
χάριν τῶν ὁποίων περιηγεῖτο ξένας καὶ ἀπωτάτας χώρας, ἀνέ-
λαβε κατὰ δεύτερον λόγον καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἱστορικῆς τῶν
χωρῶν τούτων ἀναπτύξεως, τὸ τοιοῦτο καὶ ἀληθὲς ἀκόμη ἂν
ἦτο, χάριν ὅμως τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τούτου τοῦ ἱστορικοῦ ἔκα-
στος ὀφείλει ἐντόνως νάποκορῇ, ἀποδεχόμενος ὅτι οὐχὶ συμ-
φέροντα ἐμπορικά, ἀλλὰ καθαρὰ τοῦ εἰδέναι ἐπιθυμία ὑπέτρεφε
καὶ ἀνεροῖπιζε τὸν διάπυρον ζῆλον τοῦ ἀνδρός, ἐπιχειρήσαντος
τὰς μακρας ἐκείνας περιηγήσεις. Ἐξ αὐτοῦ δὲ τούτου τοῦ ἱστο-
ρικοῦ μανθάνομεν ὅτι, ὑπὸ τοῦ πόθου ἀκριβῶς τοῦ εἰδέναι ἐλαυ-
νόμενος, ἔπλευσε καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς ἐν Φοινίκῃ πόλεως Τύ-
ρου, οὐχὶ βεβαίως χάριν ὑποθέσεως κερδοσκοπικῆν, ἀλλ' ἁπλῶς
ὅπως ἐκ τοῦ πλησίου πληροφωρηθῇ καὶ ἐξετάσῃ τὴν ἡλικίαν τοῦ
αὐτόθι ὑπάρχοντος ἱεροῦ Ἡρακλέους.² Ἡ αὐτὴ ὡσαύτως ἐπιθυ-
μία ἠκριβωμένης τῶν πραγμάτων γνώσεως παρώρμησεν αὐτόν,
ὥστε νὰ περιφρονήσῃ τοὺς κινδύνους καὶ ἀπέλθῃ εἰς Ἀραβίαν,
ἐν τῇ χώρῳ ἐκείνῃ, τῇ κατὰ τὴν Βουτοῦν³ πόλιν, ὅπως ἐξετάσῃ
ἂν ἔχῃται ὑποστάσεως ἢ μυθώδης φήμῃ περὶ ὑπάρξεως αὐτόθι
πτερωτῶν ὄψεων.⁴ Ἐτι ὅμως ἀνυσμωτέρα ἀποβαίνει ἡ ἐξέτασις
καὶ ἀκριβὴς ἐκτίμησις τῶν περιστάσεων, ἢ ὡς ἀνέλαβε τὰς ἀ-
ποδημίας αὐτοῦ, ὁ Ἡρόδοτος. Διότι ὁ ἀποδημῶν τὸ πάλαι ἀπῆν-
τα πολλὰ σπουδαιότερα προσκόμματα ἢ ὅσα οἱ σήμερον ὁδοι-
ποροῦντες. Ὡφείλε δὲ πρὸ παντός νάντιπαλαῖσθ κατὰ τὴν ἐπο-
χὴν ἐκείνην πρὸς τε ἄλλας πολλὰς δυσχερείας καὶ πρὸς τὴν
ἀγνοίαν τῶν γλώσσων τῶν λαλομένων ἐν τοῖς τῶν χωρῶν, ἐνθα
γίνεται ἡ ἐπίσκεψις καὶ ἐρευνά. Καὶ νῦν μὲν παρσιγάγει ὁ ἱστο-

4) H. Steins Herodotos: Finl, Sl. 42x
2) Sl. 44.

3) Διασταλτέα ή πόλις αυτή από της έντιμης Δέλτα τοῦ Νεῖλου ὁμο-
νόμου ἐν II, 63 ἀναφερομένης.

4) II, 75.